

Öppen/Unclassified YTTTRANDE

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2020-10-14	20FMV114-34:1	12:4
		Sida
		1(3)

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö
103 33 Stockholm

Er referens	Ert datum	Er beteckning
Maria Rasmussen	2020-07-03	A2020/01490/ARM

Yttrande över betänkandet *Ökad trygghet för visseblåsare* (SOU 2020:38)

(Inga bilagor)

Övergripande förordar FMV ett införande av en reglering som ger ett starkt skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

FMV delar dock inte utredningens uppfattning att regleringen ska göras generell och således även gälla i verksamhet som rör nationell säkerhet. FMV delar inte heller utredningens uppfattning att det skydd för Sveriges nationella säkerhet och väsentliga säkerhetsintresse som ges i det föreslagna regelverket, genom bl.a. begränsning i ansvarsfriheten, är tillräckligt.

FMV ser farhågor i att det föreslagna regelverket uppfattas som, vilket kan leda till att rapporterade person i sin roll som visseblåsare missbedömer vilken information de kan bifoga i sin anmälan, och att det innebär en omfattande risk för spridning av information som omfattas av kvalificerad tystnadsplikt.

Visseblåsardirektivet ger ett tydligt undantag i artikel 3 vad avser nationell säkerhet, och lyfter särskilt fram rapporter om överträdelse av upphandlingsregler som avser försvars- eller säkerhetsaspekter. Om regleringen tillåts omfatta verksamhet som rör nationell säkerhet kan det ge synnerligen allvarliga konsekvenser vad avser Sveriges säkerhet och försvar. FMV menar att utredningen i detta avseende inte har genomfört en tillräckligt genomarbetad och djupgående konsekvensanalys, varken vad avser konsekvenserna av en generell reglering eller konsekvenserna av utformningen av regelverket. Mot bakgrund av hur stor skadan kan bli för Sverige om information som omfattas av kvalificerad tystnadsplikt får spridning, anser FMV att verksamhet som rör nationell säkerhet bör undantas från regleringen samt att frågan om reglering om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden inom sådan verksamhet utreds vidare.

FMV hanterar stora mängder uppgifter och information som omfattas av kvalificerad tystnadsplikt som rör bl.a. försvars- och utrikessekretess. FMV genomför upphandlingar för både det militära och civila försvarets behov, med huvudvikt mot Försvarsmaktens behov. Vid upphandlingar som

genomförs under LUFSS berörs i högsta grad försvars- och säkerhetsaspekter. Vidare bedriver FMV underrättelseverksamhet och internationellt samarbete i stor omfattning. Hantering av uppgifter som rör nationell säkerhet är inte avskild till viss verksamhet eller organisatorisk enhet, utan förekommer brett och inom all verksamhet inom myndigheten.

För det fall FMV skulle omfattas av det föreslagna regelverket finns det således betydande risk att information som innehåller uppgifter som omfattas av kvalificerad tystnadsplikt, i oförstånd eller på grund av bristande kunskap, lämnas ut och får stor spridning, även i form av så kallad överskottsinformation.

När det gäller det föreslagna regelverket vill FMV särskilt belysa två saker som uppfattas inte ha utretts tillräckligt utifrån perspektivet nationell säkerhet.

- Det första avser regleringen av begränsningen av ansvarsfriheten. En rapportering person ska med lätthet utifrån lagtexten kunna förstå omfattningen av sin rätt att rapportera. Så är inte fallet om rapportering person måste förstå vad kvalificerade tystnadsplikter är och hur man hittar dem i offentlighets- och sekretesslagen. Det kan inte uteslutas att en rapportering person, som inte har tydliga regler att förhålla sig till, i sin rapport inkluderar information som omfattas av kvalificerad tystnadsplikt. Undantaget från ansvarsfrihet behöver både lyftas fram och tydliggöras.
- Det andra avser risken av spridning av information som omfattas av kvalificerad tystnadsplikt vid tillämpning av de i det föreslagna regelverket angivna externa rapporteringsvägarna inom verksamhet som rör nationell säkerhet. I samtliga fall av rapportering externt av information som omfattas av kvalificerad tystnadsplikt förlorar myndigheten kontroll över denna, informationen kan hamna i informationssystem som inte är godkända att innehålla sådan sekretess samt hanteras av personal som inte är säkerhetsprövad eller vana att bedöma huruvida det föreligger kvalificerad tystnadsplikt. När det gäller rapporteringskanalen offentliggörande kan t.ex. uppgifter som röjer Försvarmaktens förmåga nå global spridning direkt, t.ex. via rapportörens sociala media.

Rapporteringsvägarna för verksamhet som rör nationell säkerhet behöver därför utredas vidare. I samband därmed bör övervägas om det ska finnas en särskilt utpekad extern rapporteringskanal för verksamhet som rör nationell säkerhet, för att minska spridningsrisken och säkerställa att informationen hanteras korrekt.

Med ovan sagt vill FMV dock understryka att myndigheten ser meddelarfrihet som viktigt, särskilt i offentlig verksamhet där största möjliga öppenhet, ärlighet och ansvarsfullhet måste råda och verksamheten bedrivs rättssäkert och effektivt. FMV har sedan 2013 tillhandahållit en visselblåsarfunktion, tillgänglig via myndighetens externwebb, för såväl medarbetare som externa aktörer inom ramen för materielförsörjnings- och upphandlingsverksamheten, att till myndigheten kunna meddela missförhållanden inom FMV:s verksamhet som står i strid mot lagar och föreskrifter.

I den slutliga handläggningen har chefen för Internrevisionen Cristopher Grahl och verksamhetscontroller Lina Berglöf deltagit, den sistnämnda som föredragande.

FÖRSVARETS MATERIELVERK

Thomas Engevall
C Ledningsstaben

Lina Berglöf
Ledningsstaben Samordning

Sändlista

Arbetsmarknadsdepartementet
Försvarsdepartementet (endast för kännedom)

Arkiv